No. 103 — 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk
NIEUWS-BLAD,
Zondag en Maandag 6 en 7 Mei.

Frankrijk.

PARIJS, den 3den Mei.

Aan het einde der zitting van gisteren is de kamer van afgevaardigden eindelijk tot een zeker resultaat gekomen omtrent de discussie over de renteverminderinq, zijnde het eerste artikel der commissie, en in deszelfs slot het beginsel van de reductie, door de kamer aangenomen. Dit artikel luidt als volgt:

» De minister van finantien wordt gemagtigd om voor de 5 pCt. renten, ingeschreven op het grootboek der publieke schuld, renten tegen een minderen intrest in de plaats te stellen, het zij dat hij de 5 pCt. renten rembourseert door middel eener negotiatie van nieuwe renten, 't zij dat hij de zaak door verwisseling van titels tot stand brengt."

Tot het tweede artikel overgaande, hetwelk op verlangen der commissie in tweeën gesplitst werd, werd het eerste gedeelte daarvan aangenomen, luidende:

» De operatie zal niet kunnen plaats hebben dan voor zoo veel zij 1°. aan de houders der 5 pCt. renten de faculteit late om te kiezen tusschen het remboursement van het nominaal kapitaal tegen 100 fr. voor 5 pCt. rente, en de conversie in nieuwe renten."

Het tweede gedeelte van dit artikel hield: dat de operatie tot resultaat zou geven eene vermindering op den intrest der ingewisselde renten van 70 cent. op de 5 fr. rente, en dat het nominaal kapitaal der nieuwe af genegotieerde renten in geen geval eene grootere vermeerdering dan van 23 ten honderd op de gerembourseerde som zou opleveren. De heer *Dupin* deed, na de voorlezing van dit tweede gedeelte, opmerken, dat zich hier de kwestie van de cijfering voordeed van 3, 3½, van 4 of van 4½ pCt., want alles hing af van den aard der rentingen en de grootheid der vermeerdering van het kapitaal. De heeren *Gouin*, *Garnier Pagès*, *J. Lefebvre* en andere leden vroegen bijna gelijk het woord, doch de kamer kon het over de kwestie niet eens worden, zoo dat de verdere discussie tot den volgenden morgen werd uitgesteld.

In de zitting van heden droeg de rapporteur der commissie, de heer *Passy*, eene nieuwe combinatie voor, welke aan het gouvernement de vrijheid zoude laten, om aan de rentehouders renten van 3, 3½, 4 en 4½ aan te bieden; het voorstel bestond daarin, om de vermeerdering van het kapitaal op 28 in plaats van op 23 pCt. te stellen, en de besparing van den intrest op 50 in plaats van op 70 cent. De heer *Duchatel* bragt zijne aanmerkingen tegen dit voorstel in en stelde een nieuw amendement voor, even als de heer *J. Lefebvre*. De minister van finantien merkte aan, dat naar mate de discussie vorderde, hij zich, door al de onderscheidene plannen en amendementen, meer en meer verlegen begon te gevoelen; zoo hij echter eene keus moest doen, zou hij zich houden aan het voorstel van den heer *J. Lefebvre*, die de vermeerdering van het kapitaal op 20 pCt. wilde hebben gebragt. De commissie was daarmede genoegen. Nu kwam de heer *Laffitte* met een nieuw voorstel voor den dag, om aan de rentehouders 4½ en 3½ renten dan te bieden, welk voorstel de minister van finantien wederom bestreed. Ten half vijf ure duurde de discussie nog voort.

Bij de stemming over het eerste artikel gisteren, hebben de ministers, bij het opstaan en zitten, zich noch voor, noch tegen verklaard, zoodat het beginsel nu van de reductie aangenomen is, zal [illegible] van de bepaling der wijze van ter uitvoerlegging.

— Onder de aanspraken en antwoorden op 's konings naamdag merkt men op, het antwoord van den koning op de aanspraak van den heer *Salvandy* uit naam van den koninklijken raad voor het onderwijs. De koning merkte daarbij aan, dat de ondervinding van onze dagen maar al te zeer het gevaar had bewezen van zich over te geven aan ijdele theorien, die tot een doel leidden dat lijnregt streed met dat hetwelk men zich had voorgesteld. Men behoorde aan de kweekelingen van jongs af het beginsel in te prenten, dat men zich ten alle tijde en in alles aan de praktijk, aan de wezenlijkheid en hetgeen uitvoerbaar is moet houden, en dat wanneer men het zij de vrijheid het zij de magt tot de hoogte wilde opvoeren waarop de theorien doelen, haar val onvermijdelijk wordt; de volstrekte koninklijke magt was even onbestaanbaar als de republiek in hare vergedrevene beginselen.

— Een courier uit Londen is heden nacht bij de britsche legatie [illegible] en is daarna onmiddellijk naar Berlijn voortgereisd. [illegible], die van het pruissisch gouvernement de vergunning gekregen heeft om een dagblad te Aken op te rigten, bevindt zich thans alhier en heeft een onderhoud met den heer *Molé* gehad.

— De oprigting der maatschappijen en commandite blijft steeds toenemen. Haar getal is in de maanden Januarij en Februarij met [illegible] kapitaal nominaal vertegenwoordigd van [illegible] fr., in 219,212 aandeelen verdeeld. Het nominaal kapitaal der maatschappijen van deze soort rekent men op 274,472,000 fr., in 309,635 aandeelen verdeeld. Wanneer gedurende het overig gedeelte van dit jaar de maandelijksche aangroeijing slechts 100 millioen bedraagt, zal het cijfer der kapitalen van de maatschappijen en commandite, op den 1sten Januarij 1839, twee milliard vier honderd millioen bedragen. — Het dient echter opgemerkt te worden, dat dit cijfer op verre na niet juist is. Vele maatschappijen kunnen de helft harer aandeelen niet aan den man brengen; van andere behoeft slechts de helft, een vierde, een vijfde, ja tot een tiende van het bedrag gestort te worden.

— De nieuwe fransche gezant in Spanje, de hertog van *Fesensac*, is, op zijne reis naar Madrid, door Bordeaux gekomen.

— Onze gezant in Zwitserland, graaf *Montebello*, wordt eerlang hier gewacht; de graaf *Reinhardt* zal in zijn afwezen de zaken van het regentschap waarnemen.

— De hertogin *van Braganza* zal aan boord der engelsche stoomboot *Transit* de reis van Lissabon naar Rotterdam aannemen; dit vaartuig is door de vorstin van de engelsche stoomboot-maatschappij voor den overtogt gehuurd en wordt prachtig ingerigt.

— Van de Spaansche grenzen heeft men uit Bayonne alleen het volgend berigt, van den 29sten April:

» De pretendent verdubbelt zijne pogingen opdat zijne groote expeditie in staat zij in den loop der maand Mei te ageren. Men gelooft dat hij met dezelve den weg naar Neder-Arragon zal inslaan, 't zij in dezelfde rigting van het vorige jaar, 't zij door den Ebro boven Saragossa over te trekken.

» [illegible] in gereedheid gebragt om den *Oriaa* te ontvangen.

» Wanneer het leger van *Oraa* niet spoedig versterkt wordt, zal zij het veld niet kunnen houden tegen de vereenigde troepen van don *Carlos* en *Cabrera*, die meester zijn van het geheele land tusschen Saragossa en Teruel. Wanneer de troepen van Neder-Arragon uit zulke goede soldaten bestonden als de Baskiers en Navarreezen, zou men het ergste voor Valencia moeten vreezen."

— Ook heden ter beurze werden vrij veel zaken in de fransche renten gedaan. Men is verwonderd, bij de discussie van de kamer der gedeputeerden, de 5 pCt. renten zich op de tegenwoordige hoogte te zien staande houden. De speculanten hebben nog eenige hoop, dat de maatregel bij de geheime stemming zal afgewezen worden. — De liquidatie in de vreemde fondsen, die heden moest plaats hebben, heeft tot weinig zaken aanleiding gegeven. De notering was heden: 5 pCt. 107,60; 3 pCt. 80,70; Napl. r. 100,70; Sp. 21⅛; Rom. L. 103¼.

Duitschland.

FRANKFORT, den 2den Mei.

Reeds sedert eenige dagen had men, in enkele duitsche bladen, bijzondere berigten uit Berlijn gelezen, die kortelijk inhielden dat de aartsbisschop van Posen en Gnesen andermaal in zijne gevoelens was omgekeerd en verklaard zou hebben bij zijne vroegere inzigten en besluiten ten aanzien der gemengde huwelijken te volharden; doch daar deze berigten uit geene als bijzonder gunstig bekend staande bronnen schenen te komen, en daarentegen andere vertrouwen verdienende berigten, op een stelligen toon van het tegendeel spraken, zoo werd op het bovenvermelde berigt geen acht geslagen. Thans evenwel, leest men, onder anderen in het *Frankfurter Journal*, hetwelk met betrekking tot de geestelijke aangelegenheden in Pruissen gezegd wordt officieuse mededeelingen te ontvangen, dat hetzelve uit eene goede bron het berigt ontvangen had dat de aartsbisschop *von Dunin* zijne afgelegde belofte om aan het verlangen der Pruissische regering te voldoen op nieuw verbroken en verklaard had van in zijne reeds herroepene gezindheden en besluiten te blijven volharden.

Volgens hetgeen andere dagbladen hieromtrent melden, onder anderen het dagblad van Hanover en de Algemeene Leipziger *Zeitung*, zou de heer *von Dunin*, zoodra het er op aan kwam om het hem door den heer *von Flotwell* voorgelegde protokol zijner herroeping te onderteekenen, de bovengenoemde verklaring hebben afgelegd om bij zijn vroeger gedrag te volharden. Ofschoon men wil dat deze handeling van den prelaat een gevolg zoude zijn van het vermogen dat zijn reeds door hem afgezette generaal-vikaris *Brodziszewski* op hem scheen uit te oefenen, zoo meent men toch, dat zelfs bij eene verwijdering van deze invloed

er niets gunstigs voor de Pruissische regering te wachten zou zijn van een karakter zoo weifelend als dat van den aartsbisschop bleek te wezen, en eene mogelijke andermaal bewerkte terroeping door dien prelaat, geen den minsten waarborg voor latere woelingen zou opleveren. — Men was alzoo van meening, dat aan de regterlijke vervolgingen die door de Pruissische regering tegen den heer *von Dunin* begonnen, maar tijdens de onderhandelingen van den heer *Flotwell* gestaakt waren, thans hun loop zou worden gelaten, alhoewel door vele deskundigen geoordeeld werd, dat, door de deswege bestaande leemte in de pruissische wetgeving, deze vervolging geen degelijk gevolg zou hebben. — Noch omtrent de bereidvaardigheid van den heer *von Dunin* om zich te onderwerpen, noch omtrent zijne latere terugtreding, heeft de pruissische regering eenige officiele bekendmaking laten doen.

– Te Hanover liep het gerucht dat Z. M. koning *Ernst August* zich in de aanstaande maand Julij naar Londen wilde begeven om de krooning zijner nicht bij te wonen.

— Den 27sten April heeft de bondsvergadering andermaal eene zitting gehouden, die slechts kort geduurd heeft; men meende dat de eerstvolgende zitting door den graaf *von Münch Bellinghausen* zou worden gepresideerd.

— In een bijzonder schrijven uit dezestad aan de pruissische *Staats-Zeitung* komt het volgende voor: » De Nederlandsche zaakgelastigde bij onze vrije stad, de legatieraad *von Scherff*, is reeds voor acht dagen geleden van hier naar 's Hage vertrokken. Men meent dat zijne reis ook een staatkundig doel heeft, en dat hij eerlang met openingen van den kant der Nederlandsche regering betrekkelijk de bij de bondsvergadering weder op te vatten onderhandelingen over de Luxemburgsch-Limburgsche aangelegenheden, derwaarts zal terug keeren. Het ligt overigens in den aard dier onderhandelingen, dat dezelven niet zeer spoedig ten einde gebragt kunnen worden."

— Uit Bonn schrijft men dat het verblijf der beide prinsen van Saksen-Coburg, de erfprins en prins *Albrecht* [jongere broeders van vorst *Leopold*] aan de akademie aldaar, hetwelk aanvankelijk slechts op een jaar was vastgesteld, nog gedurende het zomer-halfjaar verlengd zou worden. De erf-groothertog van Mecklenburg Strelitz, zou ook den geheelen aanstaanden winter nog aan die hoogeschool vertoeven.

— Prins *Lodewijk Bonaparte* heeft voor de benoeming tot lid van den kantonsraad in Thurgau bedankt, uit vrees dat men, bij aanneming derselve, in den waan geraken zou, dat hij zich in de staatkundige aangelegenheden van Zwitserland mengen wilde.

— Een Bernsch dagblad meldt dat den 24sten April in het klooster te St. Urban eene gewiglige en geheime beraadslaging over de kerkelijke aangelegenheden in Zwitserland had plaats gehad. De fransche gezant, de hertog *de Montebello*, zou bij dezelve zijn tegenwoordig geweest en vorstelijk onthaald zijn geworden; welke andere gasten nog aanwezend waren, wordt niet gemeld.

— In een bijzonder schrijven uit Weenen van den 26sten april leest men het volgende: » Van de aanstaande bevorderingen die [illegible] plaats hebben, is nog niets ter openlijke kennis gekomen. Men meende dat te dezen aanzien finantiele overwegingen tusschenbeiden zouden zijn getreden, die, gelijk bekend is, door het oostenrijksch gouvernement niet ligt worden geacht. — De Prins *A. von Schwarzenberg*, de door Z. M. benoemde gezant bij de krooning van Koningin *Victoria*, is naar zijne goederen in Boheme vertrokken; maar wordt binnen een paar weken terug verwacht, om alsdan spoedig de reis naar Londen, gezamenlijk met zijne gemalin, te aanvaarden. Zijn gevolg zal niet zoo talrijk zijn als men aanvankelijk geloofde, daar de geheele suite van den prins *van Esterhazy*, te Londen, zich aan de zijne zal aansluiten. Laatstgenoemde prins schijnt de gewone luister, die hij en zijn huis ten toon spreidt, bij deze gelegenheid nog veel meer te willen verhoogen. Zijn kostuum, waarvan in de dagbladen is melding gemaakt, ligt met een schat van edelgesteenten bezaaid, en zal eene waarde hebben van een half millioen. Hetzelve is van vioolkleurig-blaauw fluweel en is in plaats van met zilver, met louter perlen geborduurd. De laarsen alleen hebben eene waarde van 16,000 fl. c. m. Om nog prachtiger vertoon te maken, heeft hij het hongaarsche kostuum gekozen, bij hetwelk onder anderen de patroontasch behoort.

» De turksche gezant ontvangt heden het diplomatieke korps. — De voor Washington bestemde keizerlijke gezant, de baron *von Marschall*, zal Weenen binnen weinige dagen verlaten en zich naar Engeland inschepen. De heer *Hulsemann* is hem als secretaris toegevoegd. — De graaf *von Münch-Bellinghausen* maakt zich tot zijn vertrek gereed."

— Uit Rome schrijft men van den 24sten April dat aldaar nog een tweede koerier uit Berlijn verwacht werd, welke belast zou zijn met het overbrengen van het eindbesluit der pruissische regering. » Overigens," wordt van daar geschreven, » rekent men hier steeds op de tot een spreekwoord geworden *loyaliteit* des konings van Pruissen en twijfelt men niet aan eenen gelukkigen afloop der bestaande geschillen. Reeds meent men hier veel te hebben gewonnen dat de pruissische gezant Rome verlaat en dat zijn vertrek spoediger zal plaats hebben, dan men dit onlangs nog algemeen geloofde."

Een jongere broeder des konings van Napels, de prins *Frans de Paula*, graaf *van Trapani*, was, vergezeld door zijn kamerheer, te Rome aangekomen, om in het *Collegio dei Nobili* onder het opzigt van de broeders der Jesuiten-orde zijne studien te voleindigen. Men zeide dat deze prins den geestelijken stand zou willen omhelzen en dat de kardinaalshoed in verloop van tijd voor hem bestemd was. — Een andere broeder des konings, prins *Lodewijk*, graaf van *Aquila* is voor de zeedienst bestemd; de koning moet reeds bepaald hebben dat hij vijf jaren ter zee zoude varen.

— In een schrijven uit Konstantinopel van den 11den April wordt gezegd dat *Ibrahim*-pacha, ten gevolge van een naauwkeurig onderzoek hetwelk hij had doen bewerkstelligen, zekere bewijzen had in handen gekregen dat de bevelhebber der turksche troepen in Caramanie aan de ten ondergebragte opstandelingen wapenen had verstrekt, waardoor de reeds zoo zeer sich gekwetst gevoelende egyptische onder-koning nieuw voedsel voor zijnen wrevel had verkregen. » Zulke voorvallen" leest men in de berigten, » zijn in geenen deele geschikt om hoop te geven op het behoud van den vrede in het oosten; welligt is er nog slechts eene geringe aanleiding noodig, om het oorlogsvuur in die streken op nieuw te doen ontbranden. Van beide kanten worden daartoe alle toebereidselen gemaakt. De Porte, van haren kant, zendt steeds allerlei versterking aan *Hafiz*-pacha, en laat aan de uitrusting harer vloot op het krachtdadigste arbeiden; terwijl *Ibrahim*-pacha de grootste veerkracht ontwikkelt tot de dekking van Syrie's grenzen, waarbij hij het waarschijnlijk niet zal laten, als hij eens den opstand der Drusen geheel en al meester is. Welligt neemt hij dan wel zelf het offensieve aan, hetgeen de Porte thans misschien nog zoude kunnen overhalen om zelve onverwijld het initiatief te nemen, terwijl nu toch de opgestane Syriers de [illegible] nog belemmeren. Men wil, dat [illegible] mogendheid, – dezelfde die eenige jaren geleden, aan *Ibrahim* eensklaps *halt* [illegible], – thans de Porte op alle wijzen elke oorlogszuchtige handeling zoude afraden, eene staatkunde die bij de tot dus verre gevolgde ongemeen afsteekt. De gevallen minister van binnenlandsche zaken, *Akif*-pacha, zou zijnen val te wijten hebben gehad aan het te gereedelijk luisteren naar de raadgevingen dier staatkunde."

Volgens een ander berigt, van den 12den, zou *Ibrahim*-pacha zijn plan om Bagdad aan zich te onderwerpen, te maken thans ten uitvoer willen brengen, en daarin bij zijne talrijke betrekkingen onder de inwoners dier stad krachtdadige ondersteuning vinden. Het welgelukken hiervan zou een onberekenbare slag voor de Porte zijn en den euvelmoed van *Ibrahim* niet weinig aanwakkeren.

Herhaaldelijk wordt in de berigten uit Konstantinopel te velde getrokken tegen de latere hervormingen van den Sultan, vooral tegen de oprigting van den nieuwen staatsraad, waardoor hij wordt gezegd te hebben bewezen, dat hij de machine der nieuwere staatskunst niet meester kan worden.

— Te Weenen waren den 27sten April genoteerd; 5 pCt. Met. 106⅝; 4 pCt. 100¾; 3 pCt. 82¾; Bankact. 1456½.

Nederlanden.

Breda, den 4den Mei.

Heden is alhier aangekomen en in het *Hotel de Flandre* afgestapt Zijne Excellentie de heer Jhr. *S. Dedel*, minister plenipotentiaris van Z. M. bij het Brittanische hof.

— Naar men uit 's Gravenhage schrijft, werden HH. KK. HH. Prins *Albert* van Pruissen en zijne gemalin binnen kort [illegible] verwacht om een gedeelte van den zomer in de residentie door te brengen.

— Op derzelver reis door Silezie hebben HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, naar men verneemt, zich ook nog den 23sten April in het stadje Landeck opgehouden, en waren aldaar met ongemeen veel hartelijkheid ontvangen. Op aanzoek der voornaamste ingezetenen van het stadje, heeft de Prinses toegestaan dat de minerale bron aldaar, die des zomers badgasten daarheen lokt, en nog geen naam droeg, voortaan de *Marianne*-bron zou heeten. De armen van Landeck waren bij het vertrek van den Prins en zijne gemalin door deselven rijkelijk begiftigd.

— Naar men verneemt is de heer *Victor Cousin*, pair van Frankrijk, die ten vorigen jare, op last zijner regering, eene [illegible]tie-reis door ons rijk heeft gemaakt, om den staat van het onderwijs in hetzelve te onderzoeken, dezer dagen door Z. M. benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Volgens bijzondere berigten uit [illegible] vermoedde, nog vier of ses weken [illegible] dat de Conferentie met haren werkzaamheden [illegible] kunnen maken, daar er alvorens zeker tusschen [illegible] mogendheden onderhandeld zoude moeten worden [illegible] nieuwe instructien voor hunne gezanten te Londen; en vervolgens de krooningsfeesten der koningin een nieuw beletsel voor den goeden gang der zaak zouden opleveren. Men oordeelde uit dien hoofde dat de heer *Dedel* niets verzuimde met een uitstapje naar Holland te doen, in welk voornemen die minister reeds door onderscheidene omstandigheden sedert geruimen tijd verhinderd was geworden. Zijne reis had enkel familie-aangelegenheden ten doel. In zijne afwezigheid neemt de secretaris der legatie, baron *A. Bentinck*, de functien van zaakgelastigde waar.

— Uit Rotterdam schrijft [illegible], welke thans op de werf aldaar [illegible] den [illegible] dezer zal te water loopen.

— Door Z. Exc. den heere minister van finantien is nader aangekondigd, dat, ten gevolge van de meerdere inschrijvingen dan benoodigd waren in de negotiatie tot te gelde making van losrenten à 5 ten honderd, aan inschrijvers welke voor 1, 2 of 3 aandeelen hebben ingeschreven, slechts 1 aandeel kan worden toegestaan; dat inschrijvers die voor 4 tot 9 aandeelen hebben ingeschreven slechts 2 aandeelen kunnen erlangen, en dat alle inschrijvingen voor 10 of meerdere aandeelen, [illegible] op 22 ten honderd van de primitive inschrijving zullen moeten verminderd worden, zullende het juiste bedrag dezer reductie onverwijld schriftelijk ter kennisse van elk der belanghebbenden worden

gebragt; en dat wijders, ter voldoening aan het daartoe gedane verzoek, aan heeren handelaars, makelaars en commissionarissen in effecten zal worden toegestaan om, gedurende acht dagen na het ontvangen der bovengemelde kennisgeving, des verkiezende, eenige splitsing in hunne posten te vragen of de namen van hunne principalen op te geven, op welke zij zouden verlangen de bewijzen van deelneming gesteld te zien.

— Den 23sten April is het huwelijk van den gewezen koning van Holland, de hertog van *St. Leu*, met de 17jarige gravin *Stiozzi* te Florence voltrokken. Terwijl de lamheid des gewezen konings zoo zeer is toegenomen dat hij zonder behulp van een tweeden persoon zelfs niet kan eten, verneemt men dat zijne jeugdige gemalin voor de schoonste [illegible] Florence gehouden wordt. Dit huwelijk vindt weinig bijval [illegible] aanzienlijken der stad.

— Door [illegible] de Koning van Denemarken is de Prins *Christiaan* van Holstein-Glucksburg benoemd, om Hoogstdeszelfs gelukwenschingen aan H. M. de Koningin *Victoria* bij de aanstaande kroning over te brengen. (De verloving van dezen vorst met de koninklijke deensche prinses *Wilhelmina*, was naar men verzekert, op den 19den Mei bepaald.) Nog verneemt men dat door Z. M. den Koning van Zweden daartoe benoemd is de graaf *Gustaaf Ljöwenhelm*; terwijl de Koning van Sardinië door den markies *de Brignole Sale* bij die plegtige gelegenheid zal vertegenwoordigd worden.

De belgische bladen behelzen thans den brief door den generaal *Dumoulin*, kommandant der bondsvesting Luxemburg, aan de burgemeesters van den strategischen omtrek geschreven. Dezelve is van den 20sten April, en luidt als volgt:

» De belgische driekleurige vlag in een dorp binnen den omtrek der vesting gelegen, geplant zijnde en het *statusquo* onveranderlijk moetende gehandhaafd worden, zoo ziet het militair gouvernement zich in de verpligting, u, mijn heer de burgemeester, te verwittigen, dat men in geenen deele in uwe gemeente handelingen zal dulden die in strijd zouden zijn met den tegenwoordigen staat van zaken.

» Gij zult dien overeenkomstig uw gedrag hebben te regelen, en niet alleen zult gij persoonlijk verantwoordelijk jegens het militair gouvernement, maar ook de gemeente zal zich de militaire executien te wijten hebben die daaruit kunnen voortspruiten.

» Bij afwezendheid van den gouverneur der vesting.

» De generaal majoor kommandant,

(get.) » *Dumoulin.*"

Het belgische blad dat in het Luxemburgsche verschijnt, zegt dat de belgische vlag in de meeste gemeenten van het afgestane gedeelte uitgestoken is. Hetgeen *l'Indépendant* gemeld heeft, dat namelijk ook de gemeenten nabij de vesting Luxemburg zulks hadden gedaan, is gebleken onwaar te zijn.

Het genoemde *Journal du Luxembourg* weêrspreekt thans hetgeen door het *Journal d'Arlon* was vermeld, omtrent de magt en de voorzorgen der troepen van het garnizoen bij de expeditie naar Strassen. Het derwaarts gezonden detachement was slechts 2 à 300 man sterk geweest, zonder ruiterij, geschut of ander magtvertoon.

— [illegible] de zitting der belgische vertegenwoordigers [illegible] gisteren [illegible] over de [illegible] gelegd hebben bij het [illegible]

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (4 Mei) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 106⅝; Sp. Ardoin 20⅝; Difered 5⅝; Rom. L. 101; Certif. te Antw. 100; Braz. 76½. — Wissel op Amst. en Rott. ⅝ pCt. v. pap. en kont.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De beide ontslagene Göttinger hoogleeraren Grimm en Dahlmann hebben te *Basel* een verdedigings-geschrift in 't licht doen verschijnen, waarvan de titels zijn: *Jacob Grimm über seine Entlassung* en *Zur Verständigung, von Dahlmann.* — De hoogleeraar Ewald zal te *Tübingen* gedurende het tegenwoordig zomerhalfjaar voorlezingen houden over den *Pentateucus*, de theologie van het O. en N. T. verklaren, en voorts de Arabische en Sanskritische taal onderwijzen. — Te *Stuttgart* beklaagt men zich, dat de regering tot nog toe niet tot het besluit is kunnen komen, om de noodige bescherming aan den boekhandel te verleenen, en den nadruk te [illegible] daarvan uit het regtbeginsel nog niet klaar genoeg bleek en de nadruk in sommige opzigten den lande voordeelig is. Bij de noodige bescherming daarentegen, vermeent men dat *Stuttgart*, als een tweede *Leipzig*, de stapelplaats voor den zuid-duitschen boekhandel konde worden.

Italië. — Onder den titel: *Monumenti dell' Egitto e della Nubia*, wordt te *Pisa* thans een werk uitgegeven, behelzende de monumenten van *Egypte* en *Nubie*, door de letterkundige en wetenschappelijke expeditie van *Toskane* geteekend en door het hoofd der expeditie, den heer Rosellini, toegelicht, welk werk veel opgang maakt, door de belangrijke en grootendeels nog weinig bekende daadzaken die het bevat. Het doel van den heer Rosellini is geweest al hetgeen *Egypte* en de oude *Egyptenaren* betreft door de monumenten te verklaren en op te helderen, waartoe hij zelf de bouwstoffen verzamelde, op de reis door hem als chef der Toskaansche wetenschappelijke commissie, in gezelschap van den heer Champollion, de jonge, hoofd der fransche expeditie, door *Egypte* ondernomen. Hun beider werk moest gemeenschappelijk verschijnen, welk plan door den dood des laatstgenoemden verhinderd werd. Des heeren Rosellini's werk wordt waardig gerekend eene plaats te bekleeden nevens de *Description de l'Egypte*, waarvan het als het ware de voltooijing uitmaakt.

Engeland. — In *Engeland* heeft men een plan gevormd voor de daarstelling eener Maatschappij, welker doel is om ruilingen tusschen de verschillende Europesche gouvernementen tot stand te brengen van de menigte duplicaten in de onderscheidene nationale en openbare bibliotheken en museums bestaande. De ontwerper, de heer Vattemar, bij het engelsch publiek beter onder den naam van Alexandre bekend, is thans bij het Britsch gouvernement om ondersteuning in zijn voornemen en bekrachtiging van het ontwerp werkzaam. Reeds voor verscheidene jaren had de ontwerper zijne aandacht op deze zaak gevestigd en zijn plan den keizer van *Rusland*, den nu overleden keizer van *Oostenrijk* en verscheiden andere der gekroonde hoofden van *Europa*, voorgelegd, welke hetzelve niet alleen goedgekeurd, maar ook hunne ondersteuning toegezegd hebben. Wanneer nu het Britsch gouvernement zijne bekrachtiging gaf, zou er terstond aan de verwezenlijking van het plan worden gearbeid. Ofschoon volkomen bewust — dus schrijft een der engelsche letterkundige weekbladen — dat duplikaten in meest al de boekverzamelingen van *Europa* bestonden; hadden wij geen denkbeeld van derzelver getal, tot wij het verzoek van den heer Vattemar lazen, aan de kamer der gedeputeerden ingediend; en waarschijnlijk zal ook zelfs de best onderrigte van onze lezers verbaasd staan, wanneer hij verneemt, dat er alleen in de bibliotheek te *München* niet minder dan 200,000 duplicaten zijn, in die te *Jena* 12,000; in de Petersburgsche 54,000, in die te *Weenen* 30,000, en dat verder de entomologische afdeeling 25,000 duplicaten bevat. De bibliotheken zelfs van de kleinste steden, zegt de heer Vattemar, bezitten een dubbeltal exemplaren, zooals men naauwelijks gelooven zou. Zoo bijv. heeft de bibliotheek van *Rheims* 98 duplicaten; die te *Colmar* 100; die te *Amiens* 119; die te *Arras* 137; die te *Rouaan* 247; die te *Douai* 250 en die te *Metz* meer dan 500. De waarde en het gebruik van deze duplicaten is voor de geheele wereld verloren, zelfs voor de onderscheidene bibliotheken die dezelve bezitten. Hunne waarde bij eene ruiling valt daarentegen dadelijk in 't oog. Welke eene rijke aanwinst zou de bibliotheek niet kunnen doen van het Arsenaal te *Parijs*, die nu drie exemplaren heeft van den Bijbel door Guttenberg gedrukt, door eene ruiling van twee derzelve, welke ieder op 20,000 fr. waarde worden geschat. De bijzondere bepalingen van het ontwerp voor deze ruilingen schijnen nog niet geheel vastgesteld. Het hoofdplan zou zijn, om te *Parijs* of in eene andere centraal gelegene voorname plaats, eene maatschappij te vestigen, met een bepaald kapitaal en onder de leiding van bevoegde personen, welke van de bestuurders der onderscheidene bibliotheken en kabinetten in *Europa* eene lijst zouden ontvangen van de duplikaten die zij wilden ruilen tegen andere werken; deze lijsten zouden maandelijks gedrukt worden en aan de onderscheidene gouvernementen toegezonden, met uitnoodiging, om binnen zekeren tijd eene lijst van zulke voorwerpen, boekwerken of medailles terug te zenden, als zij, uit de rijke verzamelingen van een ander gouvernement in ruiling wenschten te ontvangen. De gezegde maatschappij zou deze onderscheidene schikkingen tot stand brengen en de moeijelijkheden vereffenen, die welligt uit de keus op dezelfde voorwerpen, uit verschil van waarde, of andere oorzaken, konden ontstaan. — De vergadering van het Britsch Natuurkundig genootschap zal dit jaar te *New-Castle* aan de *Tyne* gehouden worden. De hertog van *Northumberland* heeft, tot goedmaking der kosten, voor 500 p. st. ingeteekend; 500 andere ponden zullen de steenkolenhandelaars dier stad bijdragen. De kost'n worden op 2000 ponden berekend. — Terwijl in *Frankrijk* en *Duitschland* de hersen- en schedelleer veel van hare voormaligen roep geleden heeft, telt dezelve in *Engeland* nog ijverige vereerders. Onlangs werden door zekeren phrenoloog te *Bath* in het letterkundig instituut aldaar, voorlezingen gehouden, die met een gastmaal van 150 der aanzienlijksten, werden besloten, waarop het niet aan dronken ontbrak aan de nagedachtenis van Gall en Spurzheim gewijd.

Frankrijk. — De Universiteit te *Parijs* heeft een harer eerwaardigste leden verloren door den dood van den oud inspecteur-generaal Daburon, die dezer dagen in den ouderdom van 80 jaren overleden is. De heer Daburon was vóór de revolutie onderwijzer in de wiskunde te *Lyon*, onder het bestuur van den heer de Fontanes, werd hij tot inspecteur-generaal benoemd en was een tijd lang de ambtgenoot van zijnen voormaligen leerling, den vermaarden Ampère. — De beroemde violist Paganini bevindt zich tegenwoordig te *Parijs* zoodanig ongesteld, dat hem het spraakvermogen geheel ontnomen is en hij zich slechts door teekenen aan zijn zoon, een twaalfjarigen knaap, kan doen verstaan. — De schilderijgalerij van *Versailles* is met eene nieuwe zaal vermeerderd geworden, die bestemd is om de historische stukken van de tegenwoordige regering te ontvangen. Voor wat den wapenroem betreft, zal men daar op niet anders te verwijzen hebben dan op tafereelen uit het noordelijk *Afrika* en de citadel van *Antwerpen*, welke laatste als wapenfeit wel mogt achterwege blijven.

Nederlanden. — Op den 2den dezer vierde de Amsterdamsche afdeeling der Maatschappij tot bevordering der Toonkunst een huishoudelijk Muzijkfeest, in het daartoe welwillend ten gebruike gesteld kerkgebouw der Remonstrantsch gereformeerde gemeente. Het ter uitvoering gekozen stuk was het te regt geroemde oratorium Paulus van Mendelssohn Bartholdy. De inhoud van dit lyrisch dramatisch dichtstuk is in twee hoofd-afdeelingen verdeeld, die ieder als een op zich zelf staand stuk kunnen aangemerkt worden. In

de eerste wordt de martelaar STEPHANUS veroordeeld en gesteenigd; vervolgens wordt SAULUS in de vervolging der Christenen gestuit, door een wonder des Hemels tot belijdenis van het christelijk geloof gebragt en, onder den naam van PAULUS, met blijdschap in de gemeente der Christenen opgenomen. In de tweede afdeeling predikt PAULUS, vergezeld van BARNABAS, aan de joden het Evangelie; daar deze hem niet willen hooren, keert hij zich tot de heidenen. Deze hem ziende wonderen doen, bewijzen hem goddelijke eer, waaraan hij zich met afschrik onttrekt. In het einde neemt hij met BARNABAS afscheid van de gemeente, om een zekeren dood te gemoet te gaan, die hij weet dat hem van het opgeruide volk te wachten staat, en om aldus in de dienst des Heeren getrouw te sterven. De gebreken die men in de bewerking van dit stuk wil opgemerkt hebben, zijn, onder anderen, dat de hoofdpersoon, PAULUS, te weinig uitkomt en er geene behoorlijke aaneenschakeling of klimming in de gebeurtenissen plaats heeft. Voor het overige heeft het stuk bij uitnemendheid veel schoons. De bewoordingen uit de gewijde bladeren zijn doelmatig gekozen, bevatten eene gelukkige afwisseling en verscheidenheid van gevoelsuitdrukkingen. De vorm en de stijl van de muzijk roemt men over het algemeen als gepast en doelmatig; de koren der Hemellingen, der christelijke gemeente, der verwoede joden, der verbaasde heidenen, hebben ieder hun eigenaardig karakter in de uitdrukking der onderscheidene gemoedsbewegingen, terwijl de solo-zangen en de recitatieven met de meeste naauwkeurigheid geschetst en uitgevoerd zijn. Ten opzigte der stemleiding, der bewerking van de choralen en fugas, der vinding van gepaste themas en melodiën, der instrumentatie, enz. kent men den nog jeugdigen komponist den hoogsten lof toe, die daarenboven aan het geheel een zoo edel christelijk gevoel heeft weten in te boezemen, dat het aanhooren van dit meesterstuk allen treffen en verheffen moet, wier hart en ziel daarvoor vatbaar zijn. Nadat nu de zangvereeniging van bovengenoemde afdeeling zich gedurende den afgeloopen winter ijverig met de beoefening der koren had bezig gehouden en de leden derzelven meest alle hunne medewerking hadden toegezegd, werden door de bestuurderen de voorbereidende maatregelen tot de uitvoering genomen. Eene aanzienlijke schaar van toehoorders had ten zeven uur het kerkgebouw bezet, toen de uitvoering een aanvang nam. Koren uit ongeveer een honderdtal zangers en zangeressen, alle leden der zangvereeniging, een orkest met een zeventigtal van de beste beoefenaars der toonkunst te *Amsterdam*, benevens solo-zangers, zangers en zangeressen, insgelijks leden der zang-vereeniging, wedijverden, onder het bestuur van den verdienstelijken orkestmeester J. B. VAN BREE, in juistheid en naauwkeurigheid en schenen als met eenen geest bezield te zijn. Alleen meent men bij de uitvoering opgemerkt te hebben, dat sommige tempi wat al te schielijk ingesteld werden en het orkest soms den zang verdoofde. De indruk welken de uitvoering van het voortreffelijk muzijkstuk op de toehoorders had, was intusschen grootsch, en slechts te bejammeren was het, dat alleen aan de afdeeling *Amsterdam* der Maatschappij van Toonkunst toegang kon verleend worden, waarvan het genot aan een grooter gepast gebouw de reden was en hetwelk op nieuw den wensch deed rijzen, dat de Amsterdamsche afdeeling nog eens in staat mogt gesteld zijn, om eene aanzienlijke concertzaal te doen oprigten. Na den afloop van dit eerste huishoudelijk muzijkfeest der Amsterdamsche afdeeling van de Maatschappij van Toonkunst, over welks gunstigen afloop men alle reden had om zich te verheugen, heeft een groot aantal leden, die tot de uitvoering hadden medegewerkt, zich in het lokaal *Tevum Habita* onderling vriendschappelijk vereenigd. — De zestiende openbare tentoonstelling van kunstwerken van Nederlandsche meesters zal te *Amsterdam* den 10den September aanstaande geopend en den 6den October daaraanvolgende gesloten worden.

Ter Amsterdamsche Beurs van gisteren (4 *Mei*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 54¼; dito 5 pCt. 101⅛; Kans. *f* 24⅞, 25; Amort-Synd. 4½ pCt. 95; Handelm. 183⅞, 184⅛; O. I. 5 pCt. 99⅞; Ardoin 85 *£* 20⅜; coup. Mei 13¾, 14; Uitg. 5⅝; Met. 5 pCt. 8½.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.